

DAVLAT XIZMATCHISINING MA'NAVIY-AXLOQIY VA KASBIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSLARI

Tosheva Dilorom Salimovna

*IIV Buxoro akademik litseyi o'qituvchisi,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

Annotatsiya: Davlat xizmatchilari – bu davlat va jamiyat manfaatlarini himoya qilish, fuqarolarga xizmat ko'rsatish va tartibni ta'minlash uchun mas'uliyatli vazifalarni bajaruvchi shaxslar. Ularning ma'naviy-axloqiy va kasbiy sifatlari ish faoliyatida muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu sifatlarda davlat xizmatchilarining professional muvaffaqiyatini belgilaydi. Ushbu maqolada davlat xizmatchilarining ma'naviy-axloqiy va kasbiy sifatlarini rivojlantirish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: davlat, jamiyat, davlat xizmatchilari, xizmat ko'rsatish, fuqarolar, talablar, qadriyatlar.

Davlat xizmatchilarining asosiy vazifalari bir necha muhim jihatlarni o'z ichiga oladi. Ularning birinchi vazifasi qonunlarni amalga oshirishdir. Ular davlat siyosatini amalga oshirish, qonunlarni bajarish va tartibga solish jarayonida ishtirok etadilar. Bu vazifa davlat xizmatchilarining qonunlarga va normativ-huquqiy hujjatlarga to'g'ri amal qilishlarini talab etadi. Ular o'z faoliyatida qonuniylilikni ta'minlash, fuqarolarning huquqlarini himoya qilish va davlat manfaatlarini ko'zlab harakat qilishlari kerak. Bundan tashqari, davlat xizmatchilari fuqarolarga xizmat ko'rsatish vazifasini bajaradilar. Ular fuqarolar bilan bevosita muloqotda bo'lib, ularning ehtiyojlarini tushunish va ularga yordam berishlari muhimdir. Davlat xizmatchilari fuqarolarni qiziqtirgan masalalar bo'yicha ma'lumot berish, ularning muammolarini hal qilishda yordam ko'rsatish va davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini taqdim etishlari zarur. Bu vazifa davlat xizmatchilarining fuqarolar bilan muloqotda halollik va samimiyatni saqlashlarini talab etadi. Davlat xizmatchilari davlat organlari o'rtasida hamkorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydilar. Ular turli davlat organlari va tashkilotlar o'rtasida axborot almashish, hamkorlikni rivojlantirish va

muammolarni birgalikda hal qilishda ishtirok etadilar. Bu vazifa davlat xizmatchilarining jamoaviy ishga tayyorligini va o'zaro hamkorlikda ishlash qobiliyatini oshirishni talab etadi. Shuningdek, davlat xizmatchilari o'z sohalarida professional bilim va ko'nikmalarni doimiy ravishda yangilab borishlari kerak. Ular zamonaviy talablar va o'zgarishlarga mos ravishda o'z bilimlarini oshirishga intilishlari zarur. Bu vazifa davlat xizmatchilarining o'z ishlarini samarali bajarishlari, yangiliklarga ochiqlik va innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantirishlarini ta'minlaydi. Davlat xizmatchilarining axloqiy qadriyatlarga amal qilishlari ham muhimdir. Ular o'z ishlarida halollik, adolat va mas'uliyatni saqlashlari, fuqarolar bilan muloqotda madaniyatli va hurmatli bo'lishlari zarur. Axloqiy qadriyatlar davlat xizmatchilarining ish faoliyatini belgilab beradi va ularning ishlariga nisbatan ijobiy munosabatlarni rivojlantiradi.[1]

Davlat xizmatchilarining birinchi muhim sifatlaridan biri halollikdir. Halollik, davlat xizmatchilari o'z ishlarida qonunlarga va etik qoidalarga amal qilishini anglatadi. Ular o'z shaxsiy manfaatlarini davlat manfaatlaridan ustun qo'ymay, har doim adolatli qarorlar qabul qilishlari kerak. Halol davlat xizmatchilari fuqarolar orasida ishonch va hurmatni qozonadi, bu esa davlat organlariga nisbatan ijobiy munosabatlarni rivojlantiradi. Halollik, shuningdek, davlat xizmatchilarining o'z ishlariga nisbatan jiddiy yondashuvini va mas'uliyatini ko'rsatadi. Sadoqat ham davlat xizmatchilarining muhim sifatlaridan biridir. Davlat xizmatchilari o'z ishlariga sodiq bo'lishlari, davlat va jamiyat manfaatlari yo'lida harakat qilishga tayyor bo'lishlari zarur. Sadoqatli davlat xizmatchilari o'z vazifalarini bajarishda mas'uliyat bilan yondashadi, har qanday qiyinchiliklarga qaramay, o'z ishlarini bajarishga intiladi. Bu sifat, shuningdek, jamoada hamkorlikni rivojlantirishga va bir-biriga yordam berishga ham ko'maklashadi. Sadoqat – davlat xizmatchilarining ish faoliyatida ijobiy muhit yaratadi va jamoaviy ishni kuchaytiradi.[2]

Davlat xizmatchilarining kommunikativ qobiliyatlari ham muhim ahamiyatga ega. Ular ko'plab fuqarolar bilan muloqotda bo'lishadi, shuning uchun samarali kommunikativ qobiliyatlar ularning ish faoliyatini belgilaydi. Yaxshi kommunikativ qobiliyatlar davlat xizmatchilarining fikrlarini aniq va ravshan ifodalash, boshqalar bilan samarali muloqot

qilish, muammolarni hal etishda konstruktiv yondashuvni qo'llash imkonini beradi. Bu esa fuqarolar bilan muloqotni yaxshilashga va jamoada ijobiy muhit yaratishga yordam beradi. O'z kasbiy bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borish ham davlat xizmatchilarining muhim vazifalaridan biridir. Ular o'z sohalarida malakali bo'lishi, yangi bilimlarni o'zlashtirishi va zamonaviy texnologiyalarni qo'llashni o'rganishi kerak. Doimiy ta'lim va malaka oshirish kurslari, seminarlar va treninglar orqali davlat xizmatchilari o'z bilimlarini yangilab borishlari va zamonaviy talablar darajasida qolishlari mumkin. Bu ularning professional faoliyatini samarali bajarishlariga yordam beradi.[3]

Ijodkorlik va innovatsion fikrlash qobiliyati ham davlat xizmatchilarining sifatlaridan biridir. Davlat xizmatchilari ko'plab muammolarni hal qilishda ijodkorlikni namoyish etishlari, yangi g'oyalar va yechimlar taklif qilishlari muhimdir. Ijodkorlik davlat xizmatchilarining ish faoliyatini yanada samarali va zamonaviy qilishga yordam beradi. Innovatsion fikrlash esa davlat xizmatchilarining yangiliklarga ochiqqligini va o'zgarishlarga tayyorligini ko'rsatadi. Bu, o'z navbatida, davlat organlarining ishini yanada samarali va foydali qilishga olib keladi. Axloqiy qadriyatlarga amal qilish ham davlat xizmatchilarining muhim vazifalaridan biridir. Axloqiy qadriyatlar davlat xizmatchilarining ish faoliyatini belgilab beradi va ularning ishlariga nisbatan ijobiy munosabatlarni rivojlantiradi. Davlat xizmatchilari o'z ishlarida doimo axloqiy me'yorlarni saqlashlari, fuqarolarga nisbatan hurmat va e'tibor bilan yondashishlari kerak. Bu, o'z navbatida, davlat organlariga nisbatan ishonchni oshiradi va jamiyatda ijobiy muhit yaratadi. Jamoada hamkorlikni rivojlantirish ham davlat xizmatchilarining muhim vazifalaridan biridir. Ular o'zaro hamkorlikda ishlash, bir-birini qo'llab-quvvatlash va jamoaviy ishda muvaffaqiyatga erishishga intilishlari kerak. Jamoada hamkorlik davlat xizmatchilarining ish jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi, shuningdek, muammolarni hal qilishda birgalikda ishlash imkoniyatini yaratadi. Jamoaviy ish, davlat xizmatchilarining o'zaro munosabatlarini mustahkamlashga, bir-biridan o'rganishga va tajriba almashishga yordam beradi.[4]

O'z-o'zini tahlil qilish va rivojlantirishga intilish ham davlat xizmatchilarining muhim sifatlaridan biridir. O'z-o'zini tahlil qilish, davlat xizmatchilarining o'z ish faoliyatini

baholash, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash imkonini beradi. Bu jarayon, ularning professional rivojlanishiga yordam beradi. Davlat xizmatchilari o'z ishlarini tahlil qilish, xatolarini tan olish va ulardan o'rganishlari kerak. Bu ularning professional ko'nikmalarini oshirishga va kelajakda yanada muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, davlat xizmatchilarining ma'naviy-axloqiy va kasbiy sifatlari ularning ish faoliyatida muhim ahamiyatga ega. Halollik, sadoqat, kommunikativ qobiliyatlar, kasbiy bilim va ko'nikmalar, ijodkorlik, axloqiy qadriyatlar, jamoada hamkorlik, o'z-o'zini tahlil qilish va ijtimoiy mas'uliyat kabi sifatlar davlat xizmatchilarining muvaffaqiyatli faoliyatini belgilaydi. Ushbu sifatlar, nafaqat davlat xizmatchilarining o'z ishlariga nisbatan yondashuvini belgilaydi, balki jamiyatda ijobiy muhit yaratishga ham xizmat qiladi. Davlat xizmatchilari o'z vazifalarini bajarishda yuqori ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni saqlashlari, professional ko'nikmalarini rivojlantirishlari va fuqarolar bilan munosabatlarda halol va adolatli bo'lishlari lozim. Faqat shunday hollardagina ular o'z vazifalarini muvaffaqiyatli bajarishlari va jamiyatda ijobiy o'zgarishlarga erishishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev A. Davlat xizmatchilarining ma'naviy-axloqiy sifatlari. T.: O'zbekiston Respublikasi Davlat boshqaruvi akademiyasi, 2022.
2. Karimov B. Kasbiy axloq va davlat xizmatchilari. S.: Samarqand davlat universiteti, 2023.
3. Rahmonov D. Ma'naviyat va davlat xizmatchiligi. B.: Buxoro davlat universiteti, 2021.
4. Isroilov E. Davlat xizmatchilarining kasbiy malakasi va axloqi. Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti, 2022.
5. Tursunov F. O'zbekiston davlat xizmatchilarining ma'naviy-axloqiy qadriyatlari. Qaraqalpaqstan: Qaraqalpaq davlat universiteti, 2023.

6. Xodjayeva G. Davlat boshqaruvidagi axloqiy muammolar. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti, 2023.
7. Sultonov H. Davlat xizmatchilarining kasbiy etikasi. Andijon: Andijon davlat universiteti, 2022.
8. Murodov I. Ma'naviy-axloqiy rivojlanish va davlat xizmatchilari. Namangan: Namangan davlat universiteti, 2023.
9. Qodirov J. Davlat xizmatchilarining axloqiy mas'uliyati. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, 2021.
10. Nurmatov K. Davlat xizmatchilari uchun ma'naviyat va kasbiy tayyorgarlik. Jizzax: Jizzax davlat pedagogika instituti, 2023.